ים א מיי פכ״ח מהלי מכירה הלכה ו סמג

:טוש"ע שם סעי' יא

בא ד מיי זה הל ז טוש"ע שם ס"יי:

ב ב ג מיי

בל טוש"ע ח"מ סי" ריח סעיף ח: ג מיי שם הל' ח

ל) וברכות כה. וש"ג עי׳ ברכות כה. ושיינ עוי (גדרים עב.], בו רשייל,
ג ההשתח. רשייל, דו נייא ממילה, הו נייא דמוכר,
ושיש תוס' ב"מ נו: ד"ה כל דברן, ז) ס״א כדמפרש כל דברן, ו) ס״א כדמפרט והיינו רשב״א לקמן, ה) רש״ל מ״ז, ע) [ע׳ מוס׳ בכורות לא: ד״ה א״כ וע׳ מוספות מ״ק כב: ד״ה ולשמחתן, י) לפחות יותר מרובע כל״ל רש״ל,

הגהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה פחות וכו' ויש לומר דקחי בחוך השדה כדאפרש. נ"ב רומז על מה

מוסף רש"י

אלא מהכא ליכא למשמע מינה. דולחי ממני לאו כולה דוקם, אלא מדל מניטו דוקם, אל הישל מדל מניטו דוקם, או רישל או פיפא, חניה אדך אטו החל ולא ידעין הי מינייהו דוקא דענמל מניה (שבת •(בא.)

מוסף תוספות

א. והיינו לישנא דכל א. והיינו לישנא דכל דבר שבמדה. ליענ״ל. ב. [ד]כשהסכימו קודם שימדדו ליכא קפידא כולי האי. עס. ג. ומסקנא דמי ומתני דתנא הן חסר דמי ומתני דתנא הן חסר בי ומר בילי מית ביינו או חסר בי ומר בילי מית ביינו או היינו היינו היינו או היינו ביינו ביינו או היינו ביינו ביינו או היינו ביינו הן יתר ולא תנא בית כור . סתמא, לאשמועינן דאפי׳ טומא, לאשמועינן דאפיי בהן חסר הן יתר, מכאן יעשו חשבון. ר"ן, ועיין לקמן מוד"ה אלא ד. והיכי תלי תניא בדלא והיכי תלי תניא בדלא תניא. למכ"ן, ועיין ל"ן, ה. דכשהם יותר מארבעה קבין מצטרפים להשלים החסרון אבל בפחות מארבעה קבין , יובר בשות מארבעה קבין בטלים אגב שדה ואינם בכלל החתריי בסלים אגב שווו זו בם בכלל החסרון. שיטת״ק נשם תוס׳ הרא״ש. 1. עיין

פחות כל שהוא ינכה. מה שפ"ה דהא דאמר רבא כל דבר חורפיה לא עיין דבהדיא אייתי לה בריש פ"ב דקדושין (דף מב: ושס)

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דלגופה אילטריך ומשום סיפא דקתני מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר ביטל הן חסר הן יתר מדה בחבל דתפוס לשון אחרון הלכך אינטריך למתני ברישא היכא דאמר ליה האי או האי דאולינן בתר ההוא לישנא דאמר ליה אבל בסיפא דאמר לתרוייהו וסותרין זה את זה

הלך אחר האחרון: לבים לור עפר.

משמע קרוב לבית כור דמתחזי כבית

כור אבל לא הוי בית כור ממש אלא

או פחות או יותר: הן חסר כו'.

כלומר או שאמר לו בית כור עפר הן

חסר הן יתר אני מוכר לך: הגיעו.

אכולהו הנך תלתא לישני קאי:

פרושי קמפרש. דהן חסר הן יתר

דסיפא ארישא קאי דקתני בית כור

עפר אני מוכר לך וה"ק האומר

לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך

ל"ש אם אמר לו כבית כור עפר אני

מוכר לך ולה שנה הם המר לו לבסוף

הן חסר הן יתר לאחר שאמר בית

כור עפר אני מוכר לך דבתרוייהו

אמרינן הגיעו: א״כ אני מוכר לך

אני מוכר לך כו'. אם איתא דפרושי

קמפרש הכי ה"ל למיתני בית כור

עפר כבית כור עפר הן חסר הן יתר

אני מוכר לך: ומקשינן ליפוח כחו של מוכר אמרי׳ אבל ליפות כחו של

לוקח לא חיישינן מידי. דאפי׳ היכא

דחפץ הלוקח לקנות את המותר כדי

שלה יכנס זה המוכר בשדהו לה

כפינן למוכר למכור בתמיה: שבעת

קבין ומחלה לכור. היינו נמי רובע

לסחה כדקתני במתני': כופין חת

המוכר למכור. את המותר ללוקח

אם הלוקח רולה לקנותו דכי היכי

דכופין את הלוקח ליקח משום תקנת

המוכר שלא יהא נפסד ההוא מיעוט

קרקע דכופין על מדת סדום ה"נ

עבוד רבנן תקנתא ללוקח שיהו כופין

את המוכר למכור לו ההוא מיעוט קרקע כדי שלא ידרום אלל

שדהו ויהא לריך להשמר ממנו והמוכר אינו ניזוק בכך דהא לא

חזי למידי ההוא פורתא וה"ל זה נהנה וזה אינו חסר: ומשני התם

כגון דהוה יקירא. כלומר לעולם כדי ליפות כחו של מוכר אמרי׳

ליפות כחו של לוקח לא אמרינן דלעולם לא כפינן המוכר למכור

בעל כרחו המותר אלא אם רצה מוכר יחזיר לו לוקח קרקע כדקתני

מתני׳ והאי דקתני כופין את המוכר למכור לא למכור ממש את

הקרקע בעל כרחו אם רצה שתחזור לו אלא הכא במאי עסקינן

כשהמוכר חפץ למכרה ללוקח שיחזיר לו בה מעות למוכר כמו שייפו

חכמים כחו של מוכר שאם רצה יחזיר לו לוקח מעות והך ארעא הוה יקירא מעיקרא בשעת מכירה והשתא זול ארעתא והוא רוצה

לכפות את הלוקח שיחזיר לו דמי המותר כפי שעת היוקר דמעיקרא

והיינו דקתני כופין את המוכר למכור כשעת הזול דעכשיו: דאמרי׳

ליה. למוכר אי ב [אתה] ארעא [המותר] יהבת ליה ומעות אתה רולה

שיחזיר לך שקול מאותו [המותר] מעות כזולא דהשתא דדי לך אם

פחות כל שהוא ינכה יתר כל שהוא יחזיר הא סתמא כהן חסר הן יתר דמי אימא סיפא ואם אמר לו הן חסר הן יתר אפילו פיחת רובע לסאה או הותיר רובע לסאה הגיעו הא םתמא כמדה בחבל דמי שאלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ש בית כור עפר אני מוכר לך כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר אני מוכר לך אפילו פיחת רובע לסאה או הותיר רובע לסאה הגיעו אלמא סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי התם פרושי הא מפרש איזהו בית כור שהיא כבית כור כגון דא"ל הן חסר הן יתר מתקיף לה רב אשי א"כ אני מוכר לך אני מוכר לך למה לי אלא לאו שמע מינה "סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי שמע מינה: מהו מחזיר לו מעות וכוו': ליפות כחו של מוכר אמרי׳ ליפות כחו של לוקח לא אמרינן והתניא פיחת שבעת קבין ומחצה לכור או הותיר שבעת קבין ומחצה לכור הגיעו יותר מכאן כופין את המוכר למכור ואת הלוקח ליקח התם יכגון דהוה יקירא מעיקרא וול השתא דאמרינן ליה אי ארעא יהבת לי הב לי כזולא דהשתא והתניא כשהוא נותן לו נותן לו כשער שלקח ממנו התם יכגון דהוה זולא מעיקרא ויקרא לה השתא: שאם שייר בשדה בית מ' קבין וכו': אמר רב הונא ם' קבין שאמרו ואפי' בבקעה גדולה ורב נחמן אמר ינותן שבעת קבין ומחצה לכל כור וכור

כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר איכא למימר תפום לשון ראשון ולהכי תלי ליה בכבית כור: מכר לך אני מוכר לד אני מוכר [לד] למה לי. בכמה דוכתי דייק הכי ובכמה דוכתי לא דייקש: אלא לאו ש"מ סתמא נמי כהן חםר הן יתר כו'. ומימה דכיון דתנא רישא בית כור עפר סתמא דהגיעו אמאי אינטריך למיתני סיפא הן חסר הן יתר דכ"ש הוא וי"ל לאשמועינן דאפ״ה דוקא בית רובע אבל יתר מרובע לא א"ג תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא דא"ל

שבמדה אפי׳ פחות מכדי אונאה חוזר היינו במטלטלי אגב

אבל במשחתא לא כדרבא כו׳ ואור״י

דרבא איירי כשמדדו והטעהו במדה

אבל הכא לא מדדו עדיין אלא בבאין

למדוד ומתחלה היה נמי יודע שאינו

מכוין כ"כ שלא יהא או פחות או

יותרוֹ ב: פחות כל שהוא ינכה.

וא"ת ולימא ליה דאדעתא דהכי

לא זבני וי"ל דקאי בתוך השדה

(ה) ז) כדפרישית דמתחילה היה נמי

יודע שאינו מכוין לגמרי:

אלא מהא ליכא למשמע מינה.

דלישנא דחד מינייהו לאו דוהא ולא

נקטיה אלא משום סיפא כדפ״הג:

פרושי קמפרש איזהו בית כור

שהוא כבית כור כגון דאמר ליה

הן חםר הן יתר. מימה דמלי הן

חסר הן יתר בכבית כור ח' (והן חסר

והן יתר משמע טפי דהגיעו ממאי)

דמשמע כבית כור ד וי״ל דכי ח״ל בית

ולה קשיה רישה לסיפה

אמקרקעי דאמר ובמקרקעי נמי לא אמרן אלא דטעו בעילויא

הן חסר הן יתר תנא סיפא הן חסר הן יתר מכלל דרישא דלא קא"ל וכענין זה יש בכמה מקומות ותימה דרבי יצחק קאמר לעיל טרשין שאמרו בית ד' קבין אבל יותר אין נמדדין עמה הא אמר הכא דבית כור סתמא כהן חסר והן יתר דמי ואפילו לא היו טרשין כל עיקר אלא היה הקרקע חסר הוה אמינא דהגיעו כ"ש השתא וי"ל דרבי יצחק לא קאמר אלא להצטרף? לפחות מרובע לסאה ה ולרשב״א נראה דלא קשיא מידי דהכא מיירי בעומד באותה שדה ורואה כמה יש בה הל אבל באינו רואה אותה פשיטא ליה דהתם לא אמר הגיעו דאם התנה בית כור עפר למכור לו מי מלי למיתב ליה בית כור שהוא פחות רובע לסאה וסברא הוא דהתם אפילו ע"י ניכוי לא היה מקבל לוקח דא"ל אדעתא דהכי לא זבני שלה היה דעתו לקנות אלה בית כור שלם ובהכי איירי רישה דמתניתין ולהכי א"ר ילחק טרשין שאמרו בית ארבעת קבין אבל טפי לא דאי הוה חזינן להו כאילו אינן כלל אפילו לא היה חסר אלא קב חייב להשלים שלא קנה אלא בית כור שלם לגמרי:

ובא ייפו חכמים כחך לתלות בך מכר המותר במעות או חזרת קרקע היכא דליכא הפסד ללוקח דה"ל זה נהנה וזה אינו חסר אבל לקנות לוקח בשעת הזול כשער היוקר לא אמרינן אלא או מן לו בזול או טול קרקע שלך והאי דקתני ואת הלוקח ליקח היינו שאם חפץ מוכר ליתנהו בדמי הזול כופין את הלוקח ליקח משום ייפוי כח דמוכר ² דהתם לא מפסיד הלוקח מידי: לשהוא נותן לו. מוכר ללוקח: כגון דהוה זולא מעיקרא. דא"ל לוקח לא בעינן לקנות קרקע ביוקר דמעיקרא נמי אם לא מפני שמנאמיה בזול לא הייתי לוקחה וכל היכא דאית ליה טענה מעלייתא ללוקח לא ייפו חכמים כחו דמוכר הלכך אם רוצה מוכר לכפוחו יתן לו כשעת שלקח דהיינו בזול דהשתא לית ליה טענה ללוקח ויקנה בעל כרחו: אמר רב הונא ע' קבין שאמרו. במתני' דאם הותירו בשדה ליתנהו בתורת המכירה ולא בתורת עשיית חשבון ליפות כחו הדלוקח אלא לחזרת קרקע: ואפינו בנקעה גדולה. שמחזקת י׳ כורין קאמר דמחזיר קרקע אע"ג דלא הותיר בין הכל אלא ט׳ קבין דס"ל לרב הוגא דרובע לסאה הוי מחילה טפי לא הוי מחילה אלא יעשה חשבון וכן לבית כור דהויא ל' סאים ל' רבעים הוו מחילה טפי מל' רבעין דאיכא טפי מרובע לסאה יעשה חשבון עד דמטי לט' קבין דהויא חזרה והני מילי בית כור אבל שני כורים דכי איכא רובע לכל סאה הוי טפי מט' קבין כל כך ודאי במכירת שדה אחת לא מחיל איניש הואיל ויש במותר חשיבות שדה ויחזיר לו קרקע ומיהו כל זמן דלא הוו ט' קבין מודה רב הונא דרובע לבית סאה הוי מחילה כגון בית ל"ה סאין אני מוכר לך ואיכא ל"ה רבעין מותר דהיינו ט' קבין חסר רובע הוי מחילה: ו**רב נחמן אמר נוסן ז' קבין כו'**. דלא שנא רובע אחד לסאה אחד ולא שנא אלף רבעים לאלף סאין הוו מחילה:

לו מעות כדי שלא יפסיד הלוקח: והתניא כשהוא נותן לו. המוכר ללוקח: נותן לו כשער שלקח ממנו. ביוקר אע"פ שמפסיד הלוקח דהשתא בשעת פרעון הוולה: מאי הא בריתא דקתני נותן לו כשער שלקח ממנו. ביוקר אע"פ שמפסיד הלוקח דהשתא בשעת הוול בשנה שקאה לוקח ולא מפסיד לוקח אבל בשנה שהותיר לו המוכר על ז' קבין ומחצה ידו על העליונה לקבל מן הלוקח איזה שירצה או קרקע אוה שירצה או קרקע אוה שירצה או קרקע אוה שירו בשדה. היינו שהותיר אצל הלוקח בית ט' קבין חשוב שדה בפני עצמו ומחזיר: אמר רב הונא ט' קבין שאמרו אפי' בבקעה גדולה. שאם מכר לו י' כורין בבקעה גדולה אחת או י"ב ובין כולן הותיר לו ט' קבין מחזיר לו דחשוב שדה בפני עצמו הוא ולא אמרינן הואל דליכא לכל כור וכור ט' קבין להחזיר לו אינו מחזיר: ורב נחמן אמר נותן ז' קבין ומחצה לכל כור וכור. דהיינו לכל סאה

רבינו גרשום

מי אמרינן כמדה בחבל דמי או כהן חסר הן יתר דמי 6) שאם פיחת רובע לסאה אית ליה כי האי דינא ותפשוט לך . מהא: אימא מיפא וכו' מהא: אימא טיפא וכוי והא סתמא כמדה בחבל דמי. ולא הגיעו: ת"ש בית כור עפר אני מוכר לך . וכו'. דהיינו סתמא אמר וכרי. דהיינו סתמא אמר ליה. כבית כור עפר אני מוכר לך או הן חסר (או) הן יתר אני מוכר לך אפי״ וכרי. ומדקתני להו אהדרי ש״מ דסתמא כהן חסר שימ זטומא כון חסד הן יתר דמי ותפשוט לך מהא: מהא לא תפשוט דהתם פרושי קא מפרש אי זהו בית כור. שאם אמר לו בית כור אני מוכר לך . שהוא כבית כור. כלומר דודאי להיכא דאמר ליה בבית כור עפר אני מוכר לך היינו משמע הן חסר הן יתר דהיינו כבית כור עפר ולא בית כור ממש דאפי׳ פיחת רובע לסאה דאפי׳ פיחת רובע לסאה או הותיר רובע לסאה הגיעו ודינייהו שוו אהדרי ואפי׳ היו שם נקעים או סלעים יתר מעשר נמדרין סלעים יתר מעשר נמדרין . עמה ולפרושי אתא וליכא למשמע מהכא אם אמר ליה סתמא: מתקיף לה רב אשי אם כן הוא. דלפרושי אתא הא דקתני ברייתא תרי זימני אני מוכר לך למה לי ליתני בית כור עפר כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר ודאי (אין תני הכי משמע כדקאמרת דלפרושי אתי אלא לאו ש״מ הואיל דקתני אכל חד אני מוכר זקותי אבל זה אני מוכר לך סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי דאפי׳ פיחת רובע לסאה או הותיר הגיעו: פים' מהו וכו׳ ליפות כחו של לוקח לא אמרינן והא של לוקח לא אמרינן והא תניא פיחת ז' קבין ומחצה לכור. המוכר ללוקח או הותיר לו ז' קבין ומחצה הגיעו: יותר מיכן. כגון ח' קבין ומחצה אם פיחת ח' קבין ומחצה אם פיחת לו המוכר ללוקח יותר מז' קבין ומחצה ואינו רוצה להשלים לו והלוקח רוצה להשלים לו כופין המוכר למכור ולהשלים לכור שלם והיינו ייפוי לכור שלם והיינו ייפוי כח ללוקח. ואם הותיר לו המוכר יותר מז' קבין ומחצה והלוקח אינו רוצה לקנות ליתן דמים כופין אותו ללוקח דמצי למימר ליה המוכר הואיל דליח ליה המוכר הואיל דלית ביה שיעור שדה איני רוצה ליקחנו ויהיב ליה דמי אלמא דכי היכי דאמרי׳ ליפות כחו של מוכר ליפות כחו של מוכר אמרינן ג) היכא דהותיר לו דמקבל כל מאי דבעי או קרקע או מעות וליפות כחו של לוקח לא אמרינן והכא טעמא מאי כופין . את המוכר למכור דמשמע דהיינו ייפוי כח דלוקח יזיינו ייפוי כוז זלוקוז כגון דהוה יקירא ארעא כשמכרה לו ופיחת לו יותר מז' קבין וזל השתא ואמרינן ליה הרשות בידך ליתן לו או מעות או קרקע אלא אי ארעא יהבת ליה הכור הב ליה